

Oponentní posudek diplomové práce

Bc. Zuzana Bílková: Tvorba pracovních listů pro rozvíjení čtenářských dovedností pro žáky 6. ročníků vybrané ZŠ

Diplomovou práci Zuzany Bílkové **Tvorba pracovních listů pro rozvíjení čtenářských dovedností pro žáky 6. ročníků vybrané ZŠ** lze hodnotit jako velmi užitečný pokus o příspěvek ke kruciólnímu tématu čtenářských dovedností ve výuce českého jazyka a literatury na základní škole. Autorka se diplomovou prací vyslovila k problematice, kterou sice řeší ve školním prostředí zejména „češtináři“, nicméně týkající se všech vyučovacích předmětů – totiž výchově ke čtenářství a rozvoji dovedností v této oblasti.

Autorka diplomové práce správně vychází z předpokladu, že rámcový vzdělávací program otevírá školám dosud netušenou šíři možností v hledání neotřelých cest pedagogického působení. Při respektování platné pedagogické dokumentace a s využitím analýzy vybraných čítanek se autorka zabývá didaktickým potenciálem pracovních listů jednak jako nástroje k rozvoji čtenářských dovedností a výuce literatury vůbec, jednak jako motivačního materiálu, kterým lze žáky získávat k mimoškolnímu čtenářství.

Zuzana Bílková si za cíl diplomové práce zvolila vývoj souboru pracovních listů pro žáky 6. tříd základní školy. Svorníkem pracovních listů je současná česká literatura pro žáky dané věkové kategorie. Sleduje přitom jednotlivé faktory ovlivňující vývoj tohoto materiálu, přičemž pozitivně je potřeba hodnotit především to, že za podstatný faktor je považován především žák s jeho psychologickými a čtenářskými charakteristikami a potřebami. Samostatnou pozornost také věnuje vymezení okruhu literárních děl, s nimiž při vývoji didaktického materiálu pracovala. Autorka se rozhodla pro práci s výchozími texty téměř absolutně ze současné české literatury pro děti a mládež, což odpovídá jejímu záměru motivovat žáky právě ke čtení tohoto beletristického segmentu.

Stěžejní částí diplomové práce jsou pracovní listy. Autorka nejprve teoreticky vymezuje jejich zamýšlené pojetí, všímá si jejich silných i slabých stránek a také metod práce s nimi. Zároveň rozmyšleně – ve vztahu k očekávaným cílům – vysvětluje strukturu pracovních listů včetně vymezení použité typologie úloh. Pracovní listy jsou rozvrženy do pěti sad – Charakteristika literárních druhů, Pohádky, Mýty a pověsti, Bajky a Povídky ze života dětí. Zde se samozřejmě nabízí otázka obvyklá u podobně koncipovaných materiálů – Proč zrovna výběr těchto témat a těchto ukázek? Dlužno podotknout, že v takových případech se autoři vždy musí nějakým způsobem vyrovnat se šíří potenciálně zařaditelných položek. Autorka si s tímto problémem poradila zkušeně s oporou v RVP a příslušném školním vzdělávacím programu. Vyzvednout je potřeba skutečnost, že k pracovním listům je připojena reflexe, při jejímž formulování autorka vycházela rovněž z vlastních zkušeností s výukou žáků.

Komentáře k možnostem využití pracovních listů ve výuce tak působí poučeně a věrohodně.

K samotné konstrukci pracovních listů přistoupila autorka se zřejmým a deklarovaným záměrem vytvořit materiál využívaný přímo ve výuce. Proto lze tolerovat občasné metodické nedostatky v konstrukci použitých úloh, při vzniku případných nejasností má vyučující prostor problematika místa dovysvětlit, aniž by tím musela utrpět kvalita pedagogického procesu. Dílčí konstrukční nedostatky úloh a diskutabilní zdůvodnění jejich užití/neužití v pracovních listech, které by byly problematické v případě užití pracovních listů jako nástrojů evaluace, tak zde nehrají nikterak závažnou roli, neboť možnosti kvalitního užití pracovních listů nikterak nelimitují. V případě ostrého použití pracovních listů by bylo potřeba věnovat pozornost úpravě grafické podoby pracovních listů (v některých případech zejména ponechání dostatečného prostoru pro zápis odpovědí žáků a rozložení úloh na jedné straně pracovního listu), aby byl zajištěn uživatelský komfort pro žáky.

Ze zpracování teoretických východisek i praktické části diplomové práce vyplývá dostatečná autorčina erudice na poli literárněvědném i didaktickém, zároveň zjevného uplatnění došla také autorčina pedagogická zkušenost.

Po stránce jazykové je práce zpracována na standardní úrovni, standardní je také autorčina práce s prameny a literaturou i terminologií (odkaz ke školním osnovám namísto ŠVP na je z tohoto úhlu pohledu nepodstatnou nepřesností, s. 70). Teoretický podklad diplomové práce je dostatečně fundovaně zvolený, takže umožňuje zohlednění všech náležitostí podstatných pro vývoj jasně koncepčně pojatého souboru pracovních listů s možností jejich přímého použití ve výuce.

Diplomovou práci Zuzany Bílkové vnímám jako velmi zdařilou.

Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborný**.

22. ledna 2018

František Brož